

INTROITUS

Petrus ad se reversus dixit:
Nunc scio vere, video plane, quia misit
Dominus
Angelum suum: Spes mea, vita haec
salus et eripuit me Christus liberavit me
de manu Herodis
de fauce pessimi leonis et de omni
expectatione saevientis in me plebis
Judaeorum.

Petrus hervond zijn zelfvertrouwen en zei: Nu weet ik waarlijk, zie ik duidelijk, dat de Heer zijn Engel gezonden heeft: Dit is mijn hoop, mijn leven, mijn redding, en Christus heeft me ontrukkt aan en bevrijd uit de hand van Herodes, uit de muil van een zeer kwaadaardige leeuw en uit al datgene wat het volk der Joden verwacht, dat tegen mij te keer gaat.

Schola Maastricht

De Schola Maastricht bestaat uit beroepsmusici die zich tijdens en na hun conservatoriumopleiding vanuit hun eigen discipline – zang, koördirectie, orgel, schoolmuziek en muziektheorie – gespecialiseerd hebben in het gregoriaans. Onder supervisie van Alfons Kurris werd de Schola Maastricht in 1994 opgericht. De schola heeft vele radio- en televisieopnamen gemaakt en trad onder meer op in het festival Les Académies Musicales de Saintes, het gregoriaans festival in Watou, het Festival van Vlaanderen, het festival L'Europe et l'orgue in Maastricht, het internationale Gregoriaans Choralfestival in Vác (Hongarije) in 2003 en 2005 en het AISCGre-congres in 2003 in Hildesheim. Van de Schola Maastricht verschenen de cd's *Middeleeuwse vespers van Sint Servaas, Heiligen uit de Euregio - Lambertus, Karel de Grote, Servatius* en een cd met het Paasspel uit Maastricht en het Dnekoningspel uit Munsterbilzen.

De Schola Maastricht bestaat uit Franco Ackermans, Lucas Blommers, Frans Gommers, Felix Kranen, Jo Louppen, Bernhard Pfeiffer, Mathieu Vermeulen en Wim Vluggen. Artistiek adviseur is dr. A. Kurris.

Hans Heykers

Hans Heykers is afgestudeerd aan het Conservatorium Maastricht in het hoofdvak orgel bij Jean Wolfs en muziektheorie bij Henri Delnooz. Aan hetzelfde instituut studeerde hij ook kerkmuziek en volgde hij de post-HBO-opleiding Gregoriaans bij Dr. Alfons Kurris, waarvoor hij in 1994 het diploma behaalde. Naast zijn conservatoriumopleidingen volgde hij enkele masterclasses interpretatie en improvisatie. Als zanger en organist verleende hij medewerking aan diverse radio- en cd opnamen. Hans Heykers is organist van de O.L. Vrouwebasiliek in Maastricht. Sinds de oprichting van de schola door Dr. Alfons Kurris is Hans Heykers aan de schola verbonden. Vanaf oktober 2005 is hij artistiek leider.

Dit concert wordt u aangeboden door het Eldecollege Schijndel

Zondag 19 oktober, 16.00-17.00 uur . St.Servatiuskerk Schijndel

Schola Maastricht · 'Tu es Petrus'

Hans Heykers · dirigent | Alfons Kurris · artistiek adviseur

'Tu es Petrus'

- **Hymne Divina vox**
- **Vocatio Petri** | De roeping van Petrus
- **Designatio Petri** | De aanstelling van Petrus
- **Confessio Petri** | De belijdenis van Petrus
- **Liberatio Petri e carcere** | De bevrijding van Petrus uit de gevangenis

Petrus: prototype van een belijder

Petrus is een boeiende persoonlijkheid in de wijze waarop hij in het Evangelie voorkomt. Zijn veelvuldige verschijning in de H. Schrift is kleurrijk. Hij treedt op in drie dimensies: als volgeling van Jezus, als leider van de groeiende christengemeenschap en ten slotte als belijder en martelaar van de kerk. Later worden Petrus en Paulus naast elkaar geplaatst, als de twee steunpilaren van de kerk. Petrus heeft de sleutelmacht ontvangen en wordt de 'rots' genoemd waarop de kerk gebouwd gaat worden. Niettemin is Petrus heel menselijk en herkenbaar in zijn zwakke momenten.

Als het gaat om 'belijden' is Petrus een schoolvoorbeeld. Hij, de geroepene van het eerste uur, zal door zijn belijdenis getuigenis moeten gaan afleggen. Hij wordt voortrekker, niet op grond van capaciteiten maar op basis van geloofsvertrouwen.

Overigens dient gezegd dat volgens de oude Romeinse ritus de officiële titel van 'belijder' (confessor) alleen wordt toegekend aan mannelijke heiligen die geen martelaar zijn. Petrus staat centraal in dit programma.

'Simon, zoon van Johannes heb je mij lief, méér dan de anderen hier?' Petrus antwoordde: Ja, Heer, u weet dat ik van u houd' (Joh, 21.15)

Tot driemaal toe wordt Petrus aangesproken op zijn bereidheid Jezus te volgen. Daarbij komt de getuigenis van de andere evangelist, Matteüs. Voordat Petrus tot 'Rots' wordt verklaard, wordt hem de vraag gesteld door Jezus:

'Wie ben Ik volgens jullie?'
'U bent de Messias, de zoon van de levende God', antwoordde Simon Petrus. Daarop zei Jezus tegen hem: 'Gelukkig ben je, Simon Barjona, want dit is je niet door mensen van vlees en bloed geopenbaard, maar door de Vader in de hemel.'
(Mt 16,13-14)

Het aantal gregoriaanse gezangen waarin Petrus voorkomt is zeer talrijk. We mogen rustig zeggen dat Petrus na Maria de meest bezongen figuur is uit het Tweede of Nieuwe Testament. We hebben derhalve een keuze gemaakt uit overvloedig materiaal.

Om een indruk te geven van de veelvoud van voorkomende klankscènes met Petrus in de hoofdrol wijzen we op de volgende gebeurtenissen:

- De *roeping* van Petrus aan het meer, samen met Andreas en Johannes (Mt 4,18-20) (Mc 1,16-20 / Joa 1.40)
- De scène van de *storm op het meer* (Mt 14,23-33)
- De *overvloedige visvangst* (Luc 5,3-6)
- Petrus op de *berg Thabor* samen met Jacobus en Johannes (Mt 17,1-9)
- Petrus tijdens het laatste *Avondmaal* (Luc 22,31-32), vooral
- De *voetwassing* (Joh 3,1-9)
- De *verloochening* (Luc 22,31-32)
- Na de verrijzenis: (Mt 28,1-8)
- De verschijning *aan de oever van het Meer* (Joh 21,1-14)

Bij deze laatste scène sluit meteen de drievoudige vraag van Jezus aan: *bemijn je mij, weid dan mijn schapen*. (Joh. 21.5.17.18.19). En deze indringende vraag om Jezus te erkennen als Gods zoon keert terug in de meest bezongen passage waarin Petrus de sleutelmacht ontvangt:

'Jij bent Petrus, de rots waarop ik mijn kerk zal bouwen' (Mt 16,18)

Maar daarmee is het materiaal nog niet uitgeput. In het boek waarin de 'Handelingen van de Apostelen' worden beschreven door de evangelist Lucas, komt Petrus voor als degene die vanuit de kracht Gods genezend optreedt. Zo wordt de lamme aan de poort door Petrus genezen (Hand 3,1-10), verderop een lamme, Eneas. (Hand 44-46). Opmerkelijk is ook de verklanking van het *visioen van Petrus* en de ontmoeting met Cornelius, beschreven in Handelingen hoofdstuk 11.

Maar het bekendste verhaal en vanaf het begin in alle toonaarden bezongen, is de scène van de gevangennamen van Petrus. Geboeid in de kerker wordt hij door een engel bevrijd. En deze indringende gebeurtenis doet hem uitroepen:

'Nu weet ik zeker dat de Heer zijn Engel heeft gezonden om me uit de handen van Herodes te bevrijden...'
(Hand 12,11)

De Petrusgezangen zijn in de ordening van vóór het Tweede Vaticaans Concilie gegroepeerd rond drie liturgische gedenkdagen: allereerst natuurlijk het feest van Petrus en Paulus op 29 juni. Verder de gedenkdag van Petrus' Stoel, officieel geheten: 'in Cathedra S. Petri Antiochiae' op 22 februari. En tenslotte op 1 augustus 'Sancti Petri ad Vincula', een eerbiedige gedenkdag bij gelegenheid van de inwijding van de gelijknamige basiliek in Rome in de vierde eeuw. Hier staat de beschrijving van Petrus' banden centraal. In de nieuwe liturgische kalender van 1972 is deze gedachtenis echter afgeschaft. De verzameling van gezangen die deze belangrijke gebeurtenis in het leven van Petrus illustreert is zo interessant, dat we het een prominente plaats hebben gegeven in het concert, als deel 4. Aan het begin plaatsen we de roepingsscène die bezongen wordt in een aantal gezangen. Maar wie Petrus als kerkleider recht wil doen, kan niet buiten de hiervoor geciteerde passages waarin de aanstelling en de belijdenis op meesterlijke wijze in klank worden weergegeven. Deze gezangen verdienen een ereplaats.

Alfons Kurris

Teksten

Hymne Divina vox

Divina vox te deligit,
piscator, ac pro retibus
remisque qua tu gloria
caeli refulges clavibus!

Tenax amoris proferens
ac dulce testimonium,
omnes amor quos laverat
oves regendas accipis.

Lapsus, superno robore
tu petra stas Ecclesiae,
qua splendet illa saeculis,
nullis subacta viribus.

Tu, Petre, Christi oraculo
lucis magister omnium,
fratresque firmas, providus
tu verba vitae nuntius

Gregem fac unum, prospera
laetis in aevum fructibus,
salvumque ab hostis impetu
ad lucis adduc pabula.

Sit summa Christo gloria,
qui nos tuis suffragiis
intrare caeli ianuam
det in superna gaudia. Amen.

Deel 1: Vocatio Petri

ANTIPHONA
Relictis retibus, secuti sunt
Dominum Redemptorem

ANTIPHONA
Vidit Dominus Petrum et Andream
et vocavit eos

De stem van God kiest u nu uit,
o visser, en welke roem
houdt u, in plaats van riem en net
de hemelsleutels in uw hand!

In trouwe liefde levert u
een liefdevol getuigenis;
ontvang nu alle schapen die
Gods liefde ooit gereinigd heeft.

Gevallen, staat u toch als rots
der kerk, door hemelse kracht gesterkt
waardoor zij voor de wereld straalt
en door geen macht gebroken wordt.

Door Christus' uitspraak straalt u nu
als leraar, Petrus, van Gods volk,
U sterkt uw broeders, als profeet
verkondigt u het levenswoord.

Maak één uw kudde, breng haar steeds
geluk in blijde vruchtbaarheid,
en voer haar veilig voor 't geweld
naar grazige weiden vol van licht.

Aan Christus de hoogste heerlijkheid
Die ons door u doet binnengaan
door poorten van het hemels hof
naar vreugden die oneindig zijn. Amen.

De roeping van Petrus

Hun netten achterlatend, zijn ze de
Heer, de Verlosser, gevolgd.

De Heer zag Petrus en Andreas,
en riep hen.

ANTIPHONA

Venite post me dicit Dominus
Faciam vos fieri piscatores hominum
V/. Fiat manus tua super virum dexterarum
tua, Super filium hominis, quem
confirmasti tibi

ANTIPHONA AD MAGNIFICAT

Ambulans Jesus juxta mare Galilaeae
Vidit Petrum et Andream fratrem eius,
et ait illis: Venite post me,
faciam vos fieri piscatores hominum at
illi,
relictis retibus et navi, secuti sunt eum

INTROITUS

Dominus secus mare Galilaeae
vidit duos fratres, Petrum et Andream,
et vocavit eos: Venite post me: faciam
vos fieri piscatores hominum.
V/. Caeli enarrant gloriam Dei
et opera manuum eius annuntiat
firmamentum.

Kom, volg mij, ik zal vissers
van mensen van jullie maken.
V/. Uw bescherming zij over de man
van uw rechterhand.
Over het mensenkind, dat Gij sterkte
verleend hebt.

Jezus, wandelend aan het meer van
Galilea, zag Petrus en Andreas zijn
broer, en zei tegen hen: Kom, volg mij,
ik zal vissers van mensen van jullie
maken en zij,
hun netten en schepen achterlatend, zijn
Hem gevolgd.

De Heer aan de oever van het meer van
Galilea
zag twee broers, Petrus en Andreas
en riep hen: Volg mij: ik zal vissers van
mensen
van jullie maken.
V/. De hemelen vertellen Gods eer,
en het uitspansel verkondigt het werk
zijner handen.

Deel 2: Designatio Petri

Tu es Petrus et super hanc
petram aedificabo ecclesiam meam

RESPONSORIUM

Quem dicunt homines esse Filium
hominis? Dixit Jesus discipulis suis.
Respondens Petrus, dixit: Tu es
Christus Filius Dei vivi. Et ego dico tibi
quia tu es Petrus, et super hanc petram
aedificabo Ecclesiam meam.
V/. Beatus es, Simon Petre, quia caro et
sanguis non revelavit tibi, sed pater
meus qui es in caelis.

COMMUNIO

Tu es Petrus et super hanc petram
aedificabo ecclesiam meam
V/. Vineam de Aegypto transtulisti,
eiecisti gentes et plantasti eam.

ANTIPHONA AD MAGNIFICAT

Tu es pastor ovium,
princeps apostolorum
tibi traditae sunt claves regni caelorum.

RESPONSORIUM

Tu es pastor ovium, princeps
apostolorum. tibi tradidit Deum omnia
regna mundi: Et ideo traditae sunt tibi
claves regni caelorum.
V/. Quodcumque ligaveris super terram
erit ligatum et in caelis,
Et quodcumque solveris super terram
erit solutum et in caelis.

RESPONSORIUM

Simon Petre, antequam de navi
vocarem te novi te, et super plebem
meam principem te constitui,
et claves regni caelorum tradidi tibi.
V/. Quodcumque ligaveris super terram
erit ligatum et in caelis,
Et quodcumque solveris super terram
erit solutum et in caelis.

De aanstelling van Petrus

Gij zijt Petrus en op deze rots
zal ik mijn kerk bouwen.

'Wie zeggen de mensen dat de Zoon
des mensen is?', vroeg Jezus aan zijn
leerlingen. Petrus antwoordde en zei: Gij
zijt de Christus, de Zoon van de levende
God. En Ik zeg u, dat gij Petrus zijt, en
op deze rots zal ik mijn kerk bouwen.
V/. Zalig zijt gij, Simon Petrus, want vlees
en bloed heeft u dat niet geopenbaard,
maar mijn Vader die in de hemelen is.

Gij zijt Petrus en op deze rots zal ik mijn
kerk bouwen. V/. Gij hebt een wijnstok
uit Egypte overgebracht Gij hebt volken
verdreven en Hem geplant.

Gij zijt de herder van mijn schapen, de
eerste onder de apostelen. U zijn de
sleutels van het koninkrijk der hemelen
gegeven.

Gij zijt de herder van mijn schapen, de
eerste onder de apostelen. Aan u heeft
God alle koninkrijken der aarde toebe-
deeld: en daarom zijn u de sleutels van
het koninkrijk der hemelen gegeven.
V/. Wat gij op aarde binden zult
zal gebonden zijn in de hemelen,
en wat gij op aarde ontbinden zult,
zal ontbonden zijn in de hemelen.

Simon Petrus, al voordat ik u vanaf het
schip tot mij riep, kende ik u reeds, en ik
heb u aangesteld tot leider over mijn
volk, en de sleutels van het rijk der
hemelen heb ik aan u overgeleverd.
V/. Wat gij op aarde binden zult
zal gebonden zijn in de hemelen,
en wat gij op aarde ontbinden zult,
zal ontbonden zijn in de hemelen.

Deel 3: Confessio Petri

Petre amas me?
Tu scis Domine quia amo te.

COMMUNIO

Simon Johannis,
diligis me plus his?
Domine, tu omnia nosti:
tu scis, Domine, quia amo te.
V/. Contristatus est Petrus
quia dixit ei tercio
amas me et dixit ei.

RESPONSORIUM

Si diligis me, Simon Petre, pasce oves
meas.
Domine, tu nosti quia amo te,
et animam meam pono pro te.
V/. Si oportuerit me mori tecum
non te negabo.

INTROITUS

Dicit Dominus Petro:
cum esse junior cingebas te
et ambulabas, ubi volebas
cum autem senueris,
extendes manus tuas
et alius te cinget
et ducet quo tu non vis
hoc autem dixit, significans
qua morte clarificaturus esset Deum

Deel 4: Liberatio Petri e carcere

Nunc scio vere
quia misit Dominus Angelum suum.

ANTIPHONA

Misit Herodes rex manus,
ut affligeret Ecclesiam.
Videns autem quia placeret Judaeis,
apposuit ut apprehenderet et Petrum.

De belijdenis van Petrus

Petrus, hebt gij mij lief?
Gij weet Heer dat ik u liefheb.

Simon, zoon van Johannes,
hebt gij mij lief meer dan de anderen?
Heer Gij weet alles,
Gij weet Heer dat ik U liefheb.
V/. Petrus werd verdrietig
omdat Hij voor de derde keer zei
heb je Mij lief en zei tot Hem:

Als je Mij liefhebt, Simon Petrus,
weidt dan mijn schapen.
Heer Gij weet dat ik U liefheb,
en mijn leven zal ik voor U inzetten.
V/. Zelfs al moet ik met U sterven,
ik zal U niet verloochenen.

De Heer zei tegen Petrus:
toen gij jong was deed gij zelf uw gordel
om en ging waarheen gij wilde
maar wanneer gij eenmaal oud wordt,
zult gij uw handen uitstrekken
en een ander zal u omgorden
en brengen waar gij niet wilt
en dit zei Hij om te kennen te geven,
met welke dood hij God verheerlijken
zou.

De bevrijding van Petrus uit de gevangenis

Nu weet ik waarlijk, dat de Heer zijn
engel uitgezonden heeft.

Herodes stak zijn hand uit om de ge-
lovige gemeente zwaar te treffen. Toen
hij zag dat dit de Joden welgevallig was,
ging hij voort en nam ook Petrus in
hechtenis.

ANTIPHONIA

Erat Petrus dormiens inter duos milites
vinctus catenis duabus: et custodes ante
ostium custodiebant carcerem.

ANTIPHONA

Angelus Domini astitit
et lumen (refulsit) in habitaculo
carceris percussoque latere Petrus
excitavit eum, dicens: Surge velociter.
Et continuo ceciderunt catenae de
manibus eius. Alleluia.

RESPONSORIUM

Surge Petre, et indue te vestimentis tuis;
accipe fortitudinem ad salvandas
gentes, quia ceciderunt catenae de
manibus tuis
V/. Angelus autem Domini astitit et
lumen refulsit in habitaculo carceris;
percussoque latere Petri excitavit eum,
dicens: Surge velociter.

[Act. 12,8-11]

Dixit autem Angelus ad eum: Prae-
cingere, et calcea te caligas tuas. Et
fecit sic. Et dixit illi: Circumda tibi
vestimentum tuum, et sequere me. Et
exiens sequebatur eum, et nesciebat
quia verum est, quod fiebat per
angelum: existimabat autem se visum
videre. Transeuntibus autem primam et
secundam custodiam, venerunt ad
portam ferream,
quae ducit ad civitatem: quae ultro
aperta est eis. Et exeuntes processerunt
vicum unum: et continuo discessit
Angelus ab eo.

Petrus lag die nacht te slapen tussen
twee soldaten, geboeid met twee kete-
nen, en schildwachten hielden voor de
deur van de gevangenis de wacht.

De engel van de Heer stond bij hem
en er (scheen) licht in het vertrek en
door Petrus in zijn zij te stoten wekte hij
hem, en zei: Sta snel op.
En onmiddellijk vielen de ketenen van
zijn handen. Alleluia.

Sta op Petrus, en sla uw mantel om;
ontvang de kracht om de heidenen te
redden, want de ketenen zijn van uw
handen gevallen.
V/. De engel van de Heer stond bij hem
en er scheen licht in het vertrek en door
Petrus in de zij te stoten wekte hij hem,
en zei: Sta snel op.

En de engel zei tot hem: Omgord u en
bind uw sandalen aan. En hij deed
aldus. En hij zei tot hem: Sla uw mantel
om en volg mij. En hij volgde hem naar
buiten en hij wist niet, dat het werkelijk-
heid was, wat door de engel gedaan
werd, maar hij meende een visioen te
zien. En toen zij langs de eerste en de
tweede wacht gegaan waren, kwamen
zij aan de ijzeren poort, die naar
de stad leidt, en deze ging vanzelf voor
hen open. En buiten gekomen gingen zij
één straat ver en terstond daarna verliet
de engel hem.